

СПОРТ
ГалгІайчен
спортсменаш
котбаьлар

16

МЕХКА КУЦ
Шахъара куц тоадир
зизашца

15

СЕРДАЛО

WWW.SERDALO.RU

ГІАЛГІАЙ МЕХКА КЪАМАН ЮКЪАРА ГАЗЕТ

№27 (12604)
КІмбарса
бутт,
20 ди, 2023 шу

Газет арадувл 1923-ча шера
маьтсела бетта 1-ча дийнахъа денз

1973-ча шера
«Сердало»
газета
«Сийлен хъарак»
яха орден
еннай

ДЕГІААХАР
Шолжа кхалера
хувцамаш

4

БЕРІЙ ВАХАР
Кердача Реданте
берашта лаьрхІа
шоколада ди дІадихъар

6

ЗАМАНХОЙ
Колледжа студенташта
дипломаш дІаделар
Илдарха-ГІалий гІа

7

УНАХЦІЕНО
Лораша дай-ноаной
гІахъех, полиомиелита
духъала маьхий тохара

8

ДЕКХАРАШ
Ахчанцара хъал Юмаду
бахархошта

9

@gserdalo

vk.com/gserdalo

Дзен сердало

www.serdalo.ru

Наьха уйла еш ГІалгІайчен транспорта ах парк кердайоаккхаргъя

5

Хъаькъал ирдеш дола ловзар

Дунен халкъашта
юкъерча жІакай денга

10

ГалгIайчен Шолже кхетаче хилар бокъонаш лораерий, доал деча дакъ тIарча Iаьдала, юкъярлон

Султиганаькъан Йоакъап

Шолже, бокъонаш лораераша, муниципални Iаьдала, юкъярлоно; истола гонахьа оалача тайпара къамаьл дIахьош; дийцар керттера хаттараш, аьлар «Сердало» газетага доал деча дакъ тIарча администраце викалаша.

«Укх деношка бокъонаш лораерий мехка кулгалхоша, шоашта кертте ГалгIай Республике гIолла йолча МВД кулгалхочун гIонча, полице полковник Маммаев Багомед, ГалгIай Республика МВД юкъярча совета кулгалхо Гаданаькъан Муса, Совета доакъашхо Албохчанькъан ИсмаIал волаш, Шолжа шахъара Iаьдалца, юкъярлонца цъхана гергача истола гонахьа кхетаче дIахьош хилар.

Цига дийцар бокъонаш лораерий балхах, доал деча дакъ тIа бахача наьха хаттарех, наькъа машенашца хьовзамаш нийслуш (ДТП) йола моттигаш вай мехка ма хулла кIезигIа хилийтарах, иштта чурча гIулакхий органашка бахархой балха оттабарах», — йоах хьабайтача хоамо.

Цу тайпара кхетаченаш дIахьош хилар дика хургда, аьнна, хьалхадакъхараш бар ГалгIай Республике гIолла йолча МВД кулгалхой.

Кхетаче дIахьош бокъонаш лораяра органиий викалаша бахархой тIахьийхар шоашка дола герз, цунцара тIема гIирс, лелхаш йола хIамаш Iаьдала дIачуялара, цу юкье белгалдаьккхар, Iаьдала цунах боагIаш бола мах хьалуш хилар. Цул совгIа, бахархошта делар зуламаш леладеш болча нахах лорабалара лаьрхIа дола хоамий дагалоаттамаш.

Магасе аргIанара кхетаче дIайихъар терроризма духъала йолча комиссе

Султиганаькъан Йоакъап

Шоай балха тIара декхараш кхоачашдара, хьалхарча аргIах юстардаха деза кхоачамбоацараш белгалдир, кхетаче дIахьош, терроризмаца къовсам лоаттабара йолча комиссе. Цига дакъа лоацаш бар бокъонаш лораерий викалаш, пачча-

хьалкхен гIулакхаш тIара нах, моттигера Iаьдал, аьлар «Сердало» газетага Магас мэре зарбан болх лелабераша.

«Цига керттера дийцар дар, шахъаре дIахьош йолча кхетачене терроризмаца дувзадenna хьал отгаргдоацаш, наьха кхерамзле лораяр. Дешара, цунна

чуйоагIаца организацей кулгалхоша дийцар терроризмаца къовсам лоаттабара, из юкье цялийтара деш долчо», — йоах хьабайтача хоамо.

Иштта терко тIахьийтар миграционни дакъ тIа латтача кхыча паччахьалкхен нахацарча балха, цар российский паччахьалкхен бокъонаш телхаергйо-

аца оагIув а техкар.

Кхетаче йистейоалаш, шахъаре кхерамзленна Iалашо яра болх чоагIбе безилгах а аьлар, цу юкье патрульно-постовой гIулакх дIахьош бола нах дукхарIа хила безарах дийцар, структурай болх кердабоаккхаш хила безилагах, аьлар.

Паччахьалкхен Думан депутат волча БIарахой Бек-хана баркал оалаш, совгIат деннад РФ Паччахьалкхен Думан кулгалхочо

Султиганаькъан Йоакъап

Паччахьалкхен Думан депутата БIарахой Бек-хана, баркал кхайкадеш дола совгIат деннад РФ Паччахьалкхен Думан Федеральни Гуллама Кулгалхочо, РФ парламента болх цо дика дегIабоалабеш хиларах, бокъоний балха тIа дика толамаш цо дахарах.

Халкъо хержача депутата ший аргIагIа белгалду, ше даьха толамаш массане а юкъяра хилар. ХIаранена дагардар цаI да: ший мехка сий лакха лоаттадар, цунна мутIахьа хилар.

«Къахьегега тIера хиларца, хьинар долаш, хьай мохк безаш хиларца гонахьарча балха новкъосташта а иштта республикан бахархошта а везаш ва хьо.

Аз дег тIара дакъъалавуvc хьо цу совгIатаца, эггара паччахьалкхен а наха а эшача хана, хIанз санна кIаьд ца луш, хьай болх цена дIабахьа таронаш хийла хьа, могош а

професси езаш а вахалва хьо», — йоах Володин Вячеслава.

ХьалхарIа, ше къамаьлдеш ГалгIай Республикан кулгалхочо Келаматанькъан

Махьмуд-Iаьлас белгалдир Паччахьалкхен Думан депутаташа, сенатораша дика болх беш хилар, уж шийна уллув латташ, Даьхенна мутIахьа

бола нах хилар, цар социальнo-экономически ГалгIайче а дукхача къамий Росси а дегIайоалаяра доккха дакъа юкьедена хиларах.

Крымера тий дїакъайлад

Султиганъкъан Йоакъап

Техъарча хана хинна хатар бахъан долаш, Крымера тий дїакъайлад, аьнна, хоам бу вай мехкарча нахага. Цъха ха яллалца, дїакъа аха йиш йолаш хургдац тий.

«Никъ болх беш бац, аьнна, ший ханнахъа хоам бар чїоагїа лоархїаге да машенашца лелача наха. Наьха ха, сатем боабу гулакх да из, хїаьта, ханнахъа хайча, машенашца леларашта паргїатагїа хул», — белгалду наькъашка хьожаш болча полице болхлоша. Хоам бу, Крымера Краснодаре бода аьшка никъ хьабийлаб яхаш. Хьалха хоам баьбар вай бахархошка, «Джубга-Сочи» яха никъ хьабийлаб, черноморски кхалешка ухача наха, аьнна.

Галгїайчен «Беркут-Юг» ОМОНа ветеранаша дакъа лаьцар дагалоаттама акце

Султиганъкъан Йоакъап

Наьсарен-Шахъара ад-министраце, «Беркут-Юг» Галгїай Республике гїола йолча Росгварде урхалле хьакхоллара 30 шу дузаш, дагалоаттама сайре дїайихъар, аьлар «Сердало» газетага цу урхаллен викалаша.

Кхетаче дїахьош дакъа лаьцар тоабан ветеранаша,

шахъара кулгалхочо Йовлой Урусхана, Наьсарен-Шахъара совета кулгалхочо Бохтаранакъан Ювсапа, галгїай ОМОНа хьалхарча командира Сукеинакъан Махьмад-Гире, иштта шоай декхар кхоачашдеш байнарий гаргарча наха», — йоах хьабайтача хоам.

Доакъашхоша, дог тохадолїйташ долча къамаьлашца, хьоахабир шоашта уллув лаьтта шоай балха новкъостий, иштта дийцар шоай ур-

халле вїашагїюллача хана юхъанца хиннача халонех, цун исторех.

«Хьалхарча аргїагїа из вїашагїюллаш новкъостал деш лаьттараш вай республикан бахархой бар, массе оагїорахъа цар га хьаллоацаш хилар уж. Атта йоацача ханашка, бїухоша дїагойтар наха шоашта тїадїлла декхар кхоачашдара шоаш мел кийча ба», — аьлар Сукеинакъан Махьмад-Гире.

Кхетаче дїахьош, байнача бїухой гаргарча наха юкьарлонна совгїаташ делар, отряд вїашагїюллаш цар дакъа юкьедарах.

Белгалдаккха деза, хїанз салолаш болча ветеранаша Даьхенцара безам совбаккхара бола болх кердача ноахала бовзийташ, шоай балха говзал царца екъаш, хїанзарча бїухошта хьалха болх баьча турпалхоех дувцаш бола болх бу каст-каста.

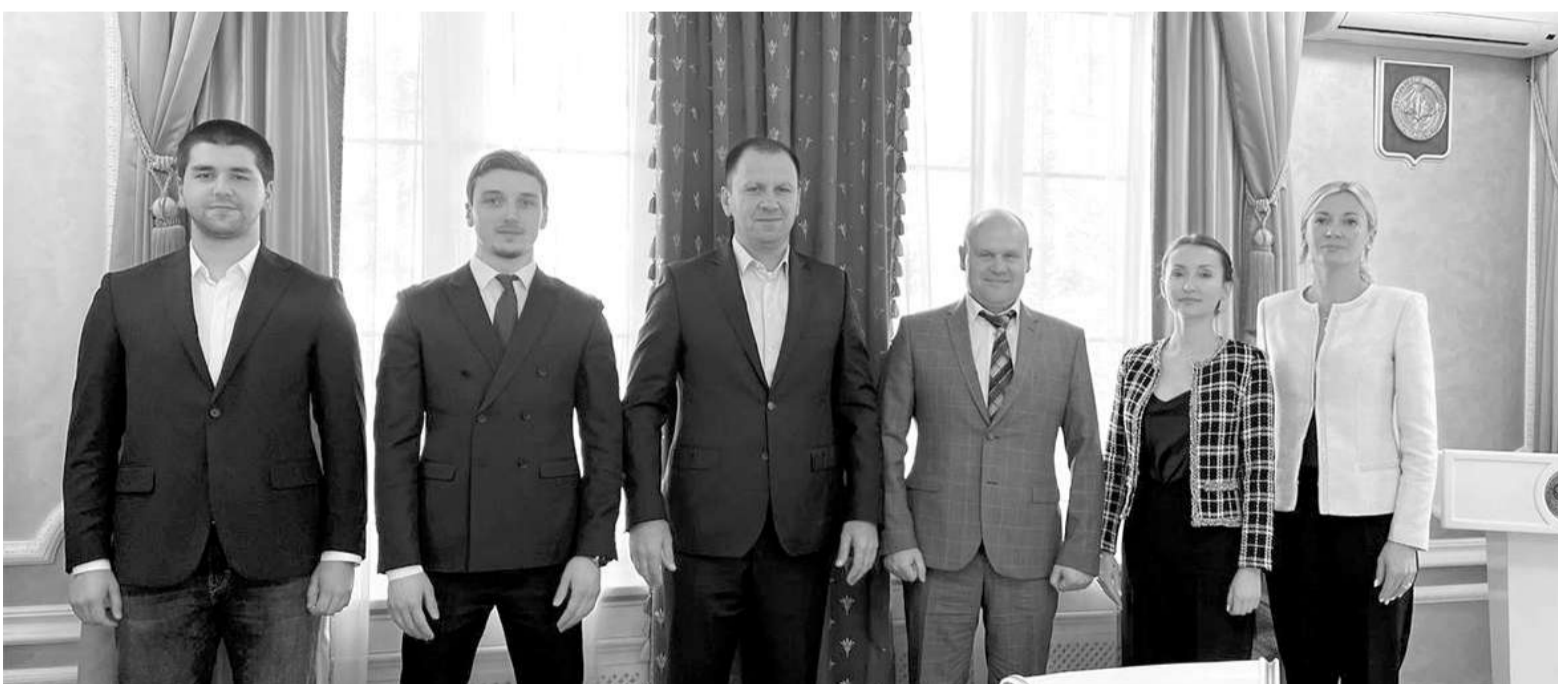
Галгїайчен къаман библиотеке довзийтаргда, инарал-лейтенанта Султиганакъан А. М. яздаь «Даьхенна амал ду» яха книжка

Гїазданаькъан Ахьмад

Янданаькъан Джамалда цїерагїча къаман библиотеке мехка бахархой бех; инарал-лейтенанта Султиганакъан А. М. яздаь «Даьхенна амал ду» яха книжка довзийтача дакъа лаца. Кхетаче дїаїюлалургьа кїмарса бетта ткьоалагїча дїйнахъа цхьайтта сахьат даьлча Галгїай Республикан къаман библиотеке дешара зале, цига хургва книжка автор, из ва тїема гїлмай кандидат.

«Султиганакъан А. М. хьалхара гїалгїа ва, инарал-лейтенант цїи еннарех. Из инарал цїи йолча наьха цїен тїара ваьннарех ва. Асхьаба Мухьмада книжка тїа дувц тїема никъ хержача сага вахар мел хала хиннад, хьалхашка нийслуш хиннача халонех, лакха цїи яларга кхачара ла дїйзачох.

«Даьхенна амал ду» — из Сталина гїозаро мехках ваьккхача даь вїий — инарала дувцар да, лакхаленашка мишта кхьар хьагойт цу тїа автора къаьгга. Цунна дайнад гїалгїай пачахьалкхе юхаметтаоттар, цо ше дакъа лаьцад цу юкье», — аьлар «Сердало» газетага Галгїай къаман библиотеке кулгалхочо Гїазданаькъан Радимас.

Галгїайчен массазарча викалий кхетаче хилар Новосибирска хьакимашца

Султиганакъан Йоакъап

Галгїайчера викал ваьча Илезнаькъан Михаила кхетаче хилар Новосибирска областа губернатора гїонча волча Прохоренко Евгенеца, губернатор советникаца-гїончаца Фи-

рюлина Еленайца, губернатора гїончаца Разина Юляйца, аьлар «Сердало» газетага Галгїай Республикерча массазарча викалаша.

«Кхетачен керттара бахъан дар регионашта юкьера бувзам

чїоагїбар, шоайла балха говзал дїа-юха эцар», — йоах хоам.

Микаїла дийцар ший балха декхарех, къаман кагирхой политиках, моттигашта юкьерча бувзамах, мехка Кулгалхочун балха гїалашонах лаьца, кхьдолча пачахьалкхен гулакхех.

Цу тайпара дїабихьача балха тїа дийцар дїахойодача хана цхьана дїахьоргболча балхах, цхьанкхетарех лаьца.

Карарча шера маьцхали бетта цу тайпара керда кхетаче дїаяхъа лерхї Новосибирска областерча массазарча викалашца.

ТІаюагІача шелалга кийчо еш ба ГІажарий-Юрта

Коазой Мадина

ТІаюагІача шелалга кийчо хьалххе е езаш хул. ГІажарий-Юртарча котельни хьал тахка, каста кхоачаргІолча шелала кийчо яр малагІа боараме латт хьажа баха хилар цу юртарча, Шолжа-Шахьарерча администрацен болхлой, шоашца МЧС кьахьегамхой болаш. ГІажарий-Юрта мел йолча котельнешка хьожаш чакхбаьлар уж.

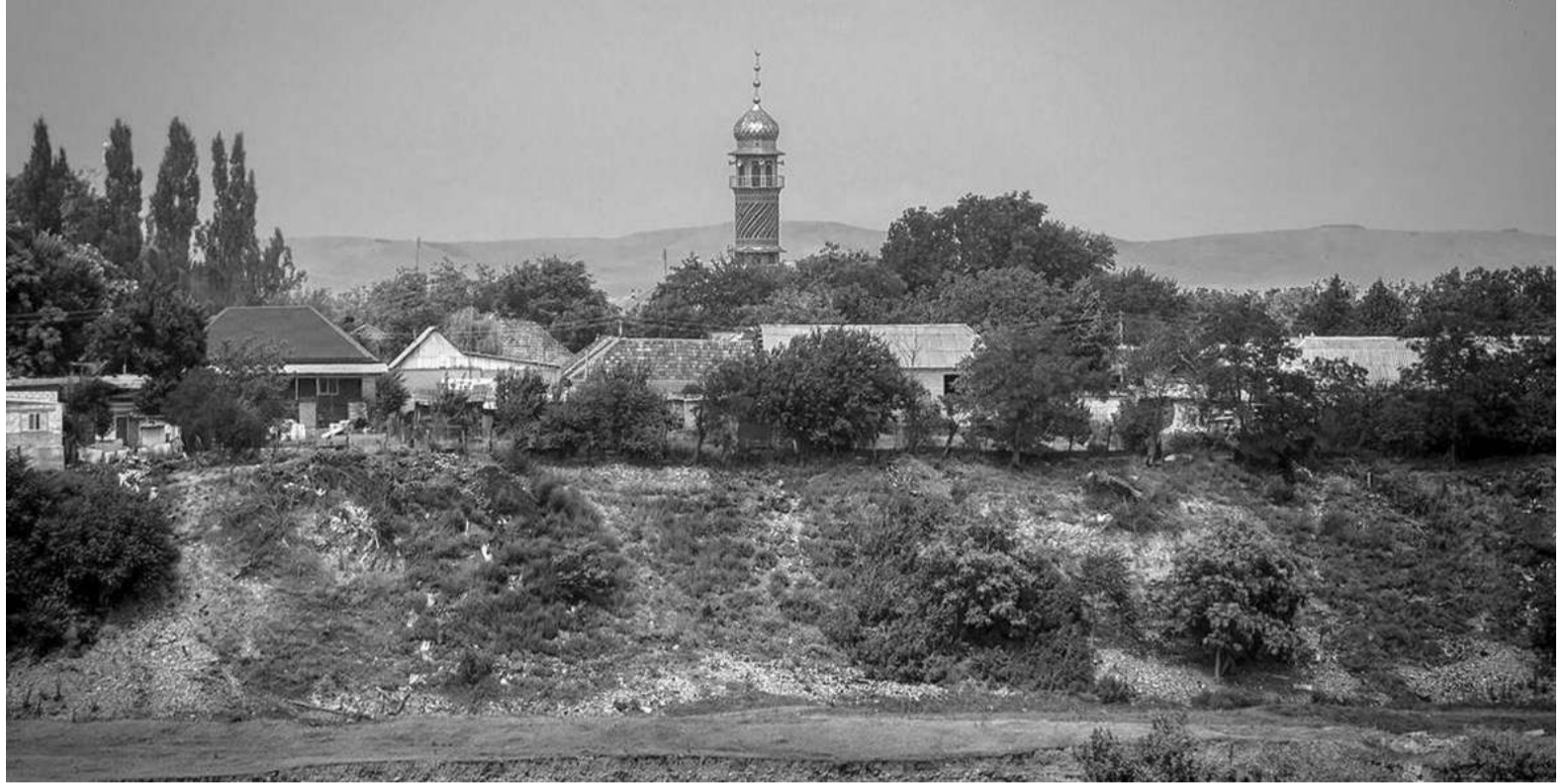
ДІабихьача балхо гуча-дяхар цьаццача кхоачамбо-ацараш. Йоккха юкь ялале, котельне гІулакх меттадо-аладе аьнна тІадиллар цу моттигерча болхлошта. Эггара хьалхарча аргІагІа тахан терко е еза моттигаш я ишколаш, берий бешамаш, дарбанче, культуран цІа. Деррига хІама, ший хила дезача боараме, тоадаь латташ хила деза цу моттигашка.

ГІалгІайчен вахархочо керда гидрообъект хьалгьяьй, ший юртхошта хий хургдолаш

ГІазданаькъан Ахьмад

ГІалгІайчен МагІалбика кхален СоагІапча вахача сага, республика кьыча дукхача юрташка санна хий доацаш бахача ший юртхошта хий хилийтара, хий хьалтІадоаккхаш дола бурув тегад. Цо ший ахчакх насосни система оттаяьчул тІехьагІа, энергетикаша из дІахеттай электротанех, хий лакхе хьалтІадоахаргдолаш.

«Тахан СоагІапча кулгалхо вола ЦІокьанаькъан Кьурейш ваха хилар объекте, цо из болх бе дІаюлайир. ХІанз укх сахьате бурув тега моттиг «шаьрлуш» йоагІа, кегий гІум араяккхара бола болх чакхбоаккхаш», — аьлар МагІалбика кхален администрацен зарбан болх лелабераша.

Шолжа кхалера хувцамаш

Коазой Мадина

ХьатІадоагІача шера аьхки, Шолжа-Шахьарера кергтер административни моттиг, ГІажарий-Юрта дІаяхьа лерхІ. Цох лаьча дийцар вай Мехкадас, дукха ха йоацаш хиннача кхетаче.

«Шолжа кхалерча администрацен кулгалхочунца дийцадар оаха цу гІулакхаш шу хьалха.

Керттера административни моттиг ГІажарий-Юрта дІаяхьара бахьан дувзаденна да, ДаьттагІе, Галашка, Мужеча, Оалкама, Алхасте,

Берд-Юрта бахача наха Шолжа-Шахьаре аха гаьна хиларца. ГІажарий-Юрта лакхе ядача цу юрташкара бувлаш, Шолжа-Шахьаре шоай гІулакхаш даха аха хала да наха. Сенатор волча Хамченаякъан Билана гІо дергда, из гІулакх тоадеш. Админи-

страцен керда гІишло хургйола доазув а кьоастадаь латт. Шолжа-кхалерча администрацен кулгалхочун тІадиллад аз, проектно-сметни каьхаташка хьажа аьнна», — дийцар вай мехкадас Келаматанаькъан Махьмуд-Іаьлас.

Единороссаш шоай тІахьожам дІахьош ба

Коазой Мадина

ГІажарий-Юрта хьалгьеш латгача берий бешага хьажа баха хилар единороссаш бола Мархенаькъан Муса, Ганенаькъан Мухьмад, юртарча административни кулгалхо вола

Чакхенаькъан Осман, юртарча администрацера депутаташ. «ЦаІ йола Росси» яхача кьаман программа гІолла дІахьош ба из беркате болх.

«Таханарча дийнахьа, налараш дІаоттаяь, ток чуйил-

ла, камераш оттаяь, чура пенаш тоадеш боакх болхлой. Цу берий беша дІатІахетта, кхы а 80 бера лаьрхІа моттиг е лерхІ цу программа гІолла. Дерригаш дІалаьрхІа, 290 зІамига хьаьший тІаьцаргба цу беркате-ча берий бешо», — дийцар тха

газетага. Белгалде деза, «ЦаІ йола Росси» яхача программо, вай юрташкара, шахьарашкарча берий хьал тоаде гІерташ тІателла кьахьегилга. Цу программа гІолла дукха берий дешара моттигаш хьайийллай вайцига.

Кашамашта гонахьара моттигаш тоае лерхІ вай республике

Вай республике мел долча кашамий моттигаш, гонахье тоаергІолаш дийцад мехкадас Келаматанаькъан Махьмуд-Іаьлас, «Сафмар» яхача новкъостал лоаттадеш йола моттиг вІашагІеллача Гуцаранаькъан Ми-каилца.

Эккажкъонгий-Юртарча кашамий доазув тоадеш боакх тахан болхлой. Цигара болх йистебаьнна бала боалл. 90 метрага кхоачаш йола карт хийцай,

кашамашта дІатІабодача наькъ тІа асфальт биллаб, ламаз де цІа даьд, шийх отар доаллаш. Юртар нах чІоагІа раьза ба, цу беркате хувцамашта. Белгалде деза, юрта бахача наха деза-ча тайпара из болх дІахьош болга. Еригача юрташкара, шахьарашкара кашамаш тоадеш дІахьоргба из болх.

2023-гІа шу йистедалалехь, вай республикере 33 бусалба наьха кашамаш, 7 кераста наьха моттигаш тоае лерхІ.

Бокъо йоацача моттиге хьу тийдалга гучадаьлар

Султиганькъан Йоакъап

Хьун тIахьожам лоатта-бу болхлоь, шоашца МВД къахьегамхой болаш, шоай болх дIабахьа ара-бьаннача гучадаьлар, Сурхо тIарча хьун моттигашкара теда бокъо йоаца гаьнаш тийдалга.

«Гаьнаш тийдача доазон тIара корабир, хьун боаха-ма зе деш баьккарий херх, тийда яда гаьнаш», — йоах тхога бенача хоамо. Iаьдала закон дохадеш, из ийрча болх беш баьккараша шоаш-та доагIа гIод тоьхаргда.

Белгалде деза, из тайпара гIулакхаш леладеча бахар-хоша, мехкарча хьун боаха-ма, Iалама доккха зе делга. Бокъьал а лорае вай хьунаш! Дог лазаш хила, Дала хьа-деннача беркатах!

ГалгIайчен транспорта ах парк кердайоаккхаргья

Курскенаькъан ИбрахИм

Казанчий кредитах 300 млн сомах «Ингушавтотранс» ГУПо 78 автобус эцаргья, аьлар «Сердало» газетага регион цифровой дегIаяра, промышленноста Министерства зарбан болх лелабераша.

«Цу боахамера транспорт тишъенна, хувцаезаш йола дикка ха яр, автобусаш каст-кастта йохаш хиларах рейса араювлаш яцар. ХIанз маршрутах дIаяхийта автобус яц яха хаттар кхы хьалхашка оттаргдац.

Россе кредит эца бокъо ен-

нача 45 региона юкьейоагIа ГалгIайче. Хьалхара автобусаш вайцига кхоачаргья гурахьа. Керда автобусаш леларгья юрташта юкье гIолла а иштта доал деча даькъ тIарча юрта гIолла а. Царех дукхагIьяраш леларгья дукхагIа эшаш йолча моттигашка», — аьлар мини-

стра Дорджиов Бадмас, йоах хьабайтача хоамо.

Министерства яхачох, автопарк хийцаяр 2015 ча шера, цу хана 108 автотранспорт ийцаяр 182 млн сома маьха, царех итга, региона бюджетера хьождаьча ахчах ийца яр.

Хин гIулакх тоадергда юрта

Коазой Мадина

Къаьнара, шоаш дуаргдар диа яьнна турбаш дIайоахаш, керда хин турбаш чуйоакхаш, болх дIаболабаьб ГIажарий-Юрта.

Из хоам тхога бу юртарча администрацен болхлоша. «Керда чуйоакхаш латта турбаш, ханахьа талхаргIоацача хIамах яь я. Каст-кастта хин турбаш лелхаш, хий дIакъувлаш сагота хийзача наьха хьал аттачахьа даргда, Дала аьннадале», — йоах тхога бенача хоамо.

Шахьара куц толхадерашта талазар доагIа

Султиганькъан Йоакъап

Деш хIама доацаш, малагIа во дича бакъахьа дар-хьогIоаха, яхаш, болабенна лелача дер дайнараша толхаду Магаса куц. Керта лазар хинна дIаэгтаб тахан уж нах, шахьара администрацен кулгалхошта!

«Тухан оаха кхайкарал ду шуга, бокъьал а совцабе, шахьара моттигаш телхаеш лела дер дайнараш! Шахьара, цун бахархошта доккха зулам хинна лел уж нах тахан!» — йоах Магасерча администраце.

Дехар ду, иштта зе деш леланах шоашта байча, вIалла хьа а ца луш, Iаьдалга хоам бе. Кхы а доккхагIа дола зуламаш доаржадеш, бераш воча хIаман тIахьеха болалургба уж нах, талазар доацаш буте. Хозача хьехамга ладувгIаш боацаш, цьхаккха пайда бара тIехьа боацаш, ийрча гIулакхаш доаржадеш, шахьара вахара доккха во хинна лел уж! Царна дола дарба - доагIаш дола талазар дIадалар да! Доккха гIод тохаш, берригача мехка цар даьр дIа а довзийташ, талазар лоаттаде деза дер дайна, уркал Iомадаь леларашта!

Полице лохаш ва «Айфон-14 Про Макс» эцаш хиннар

Султиганькъан Йоакъап

Социальни бувзамашка гIолла телефон эцаш хинна ГалгIайчен вахархо Iехавьв дистанционно оалача кепара из йохкаш болча зуламхоша, аьлар «Сердало» газетага ГалгIай Республике гIолла йолча МВД зарбан болх лелабераша.

«ГалгIай республике гIолла йолча МВД венача сага хоам бир, кIимарса бетта цьхоалагIа дийнахьа эггара чIоагIагIа наха леладеча социальни бувзамашка гIолла «Айфон-14 Про Макс» яха ши телефон йохкаш хинначо тийшаболх а баь, ший ахча карадерзадаьд, аьнна. Цунах тийша, телефон эца гIерташ хинначо 75 эзар сом ахча дIадахийтад. Ше ахча хьаийцачул тIехьагIа, из саг дIакъайлаваьннав, телефонаш а хьаяйтаяц, ахча а юхаденнадац», — йоах хоамо.

Бокъонаш лораераша, хIанз укх сахьате, цу ларах болх дIахьу, нахага чIоагIа цу гIулакхах лоралуш хила а йоах.

50 эзар совгІа туристаш хиннаб вай мехка укх шера

Султиганаькъан Йоакъап

Дунен тайп-тайпарча моттигашкара 50 эзар совгІа туристаш кхаьчаб вай республике укх тІехьарча хана.

«ДІадахача шера хинначунга хьежача, 9% кхоачаш тоаденнад из гІулакх укх шера. 115 эзар совгІа туристаш тІаэца лерхІ вай мехка укх шера», — йоах тхога бенача хоамо. Туризма хьал тоадеш, ма даггара кьахьегаш латт вай республике. СалаІа ухача хьаьшашка хьежаш хургда вай мехкара хоза Іалам, тамашийна дола истори, кура гІалаш. Къаман беркате кхача байза, керда новкъостий, доттагІий гучабаьха цІаберзаргба вай мехка салаІа баьккараш.

Кердача Реданте берашта лаьрхІа шоколада ди дІадихьар

Газданаькъан Ахьмад

«Шоколад хІаранена еза» яха берашта лаьрхІа йола кхетама-ловзара программа кийчъяьяр ГІалгІайчен МагІалбика района Кердача Реданта культуран ЦІагІа. Шоколада ди дагалаттаргдолаш,

хоза а безаме а хилар. Укхаза тайп-тайпарча кружокашка ухача берашта цох гетгара цІай хилар.

«ЗІамигача берашта хайра из сенах, мишта хьаю: шоколад мишта ю, цох иштта хІана оал, мишта нийса лораче еза из,

малагІа пайдане кхоачам дІатох цох. Берашта иштта хайра Владимирски областе Покров яхача шахьаре лаьрхІа фаьлгашкарча феяй сибатах тара шоколада хетадаь сурт латтилга. Эггара сийрагІа дола цІайна дакъа дар бераша гойта къаман халхар. Бераш иштта дакъа лоа-

цаш хилар «Хьай новкъоста конфет ле» яхача викторине. Из вІашагІделлар яр культуран ЦІен методист Маменаькъан Маргарита», — аьлар «Сердало» газетага Керда Редантерча культуран ЦІен кулгалхочо Хонаной Марета.

Берашта дола цІай

Гаьгенаькъан Марина

«Мехдаьттхо» яхача МагІалбикерча лагере салоІаш долча берашта лаьрхІа цІай дІадихьар кагирхой гІулакках йолча комитето, Даьла духьа новкъостал деш лелача кьахьегамхошца цхьана. «Тайп-тайпара ловзараш долаш, хоза дІадихьар бераша из ди.

«Патриоты» яха квестур дІайихьар берашта юкье. 50 саг вар, цу юкье дакъа лоацаш. Берий кхетам тожаш, сиха уйла е уж Іомабеш дар тийна жопаш. ЦІай йистедаьлча, мерза даараш, совгІаташ, дипломаш дийкьар берашта», — дийцар тхога кагирхой гІулакхех йолча комитете.

ГІалгІайчен кьона эскархой театральни кхетаче дакъа лоацаш ба

Гаьгенаькъан Марина

ГІалгІайчен кьона эскархой Краснодарски крае баха арабаьлар, берий театральни форуме дакъа лаца, аьлар «Сердало» газета корреспондента-

га ГІалгІай Республикан «Кьонача эскархой» ВВПОД РО зарбан болх лелабераша.

«Республикера 10 саг ва ерригроссийски берий-ондаргий юкьарлонна боламе дакъа лоа-

цаш.

«Форум-театр «НачІал да вай цхьана» яхаш я, из дІахьоргьа «Орленок» яхача Ерригроссе берий центре. Цу юкье доагІаш да тайп-тайпара занятеш дІаьхар: исбахьален, физкуль-

турно-спортивни, туристско-краеведчески», — аьлар хоамо.

Ишкола кулгалхоша бераш даькъаладуьц, цу форуме цар толамаш дахарга са а тувс, иштта цар дика салоІаргхиларах тешаш а ба уж.

ГалгIайчен кагирхой волонтерий экспедице ГIоргба

Гаьгенаькъан Мартина

Гуйранарча волонтерий «Диканцара навкъаш» яхача экспедице цхьа дакъа дIалоацаш хургба ГалгIайчен кагирхой, аьлар «Сердало» газетига ГалгIай Республикан лIамхой тарон юкьярлене.

«Форда кема тIара экспедици дIайолалургья карарча шера ардара бетта кхоалагIча денгара бархIлагIча денга кхаччалца, Волгоград-Саратов-Самара-Казань яхача моттигашка. Цига дакъа ладара анкета язде деза Росмолодежь портале. Ший хьамсара мохк безарах йолча темах Добро яха дош социальни бувзамашка, «Контакте» # ПОПУТИСДОБРОМ яхача йийллача хештегах язде деза. Иштта «ДОБРО. РФ» лIамхой дакъ тIа регистраци е еза. ГалгIайчен цхьаболча лIамхоша заявкъаш хьачуенний. «Диканцара навкъаш» яхача форуме берашта лархIа экскурсеш, лекцеш, кхийола мероприятеш дIахьоргья, керттера волонтерий болх дикагIа дIабовзийташ, иштта царна лургья мастер-классаш, цо таро хулийтаргья видеоматериал яккха.

МоллагIа бола цу дакъ тIара хоам ха йиш я Росмолодежь зарбан балхага гIолла. Миракова МадийнагIа гIолла укх номерах а ха йиш я +79168842988», — аьлар хьабайтача хоамо.

ХьажкIаш езараш дукха ба

Султиганаькъан Йоакъап

Массе моттигашка йокъаш латт тахан республике кхийкка хьажкIаш. Вай мехкарча наха геттара чIоагIа лоархIаш, дукха безаш кхача хиннаб хьажкIа массайолча ханашка.

«Таханарча дийнахьа, кхийккача цхьан хьажкIаш, 60-70 сом дех. Бийда хьажкIа 40 сома тIа латт. Ши хьажкIа, моллагIа волча сага, дика виззалца баа кхача ба. Геттара чIоагIа тIера хул цу беркатеча даара студенташ, ишколашка дешархой», — йоах тхогарча хоамо. Белгалде деза, кхийкка хьажкIа дегIа чIоагIа дарбане йолга. Ахан ха йистеялалца, хIара ураме хIана яц аьнна, йохкаш латт из вай республике

Колледжа студенташта дипломаш дIаделар Илдарха-ГIалий тIа

Султиганаькъан Йоакъап

Илдарха-ГIалий тIарча унахцIенон-технологически колледжа студенташта дипломаш дIаделар укх бетта 12-ча дийнахьа. «Цу кхета-

че дакъа лоацаш хилар, шахьара кулгалхочун гIонча вола Жандиганаькъан Азраил. МТК дийша баьннача студенташта цIе дипломаш дIадейкъар цо.

Хоза ловца боаккхаш, баркал оалаш къамаьл дир, дика дешаш чакхбаьннача кагирхошка», — йоах тхога кхачача хоамо. Шахьара администрацерча кулгалхой цIерах, дийша баларца дакъгалабийцар цо

кагирхой. ДIахьоргболча навкъ тIа, ираз долаш, аьттув болаш дахалда шо. Къаман накъадоалаш, къахьега низ хилба шун, аьнна, ловца баьккхар Жандиганаькъан Азраила.

ЭккажкIонгий-Юрта дездир хьехархой шу

Гаьгенаькъан Мартина

ЭккажкIонгий-Юртарча культуран цIагIа дIабихьар, «Хьехархочун бIаргашка хьажавай» яха, берий суртех бола гойтам. Из гIулакх хетадаь да, хьехархой да, аьнна, къоастадаьча шера.

«Кхетаче дIайолалуш, хьехархо яха саг мел лоархIам болаш хила веза берий вахаре, дийцар цига. Геттара раьза долча бераша дийцар, шоашта духка безача хьехархоех, царгара шоашта баьннача пайдах. Бераша дийккача суртий гойтам бар культуран цIагIа дIахьош. Ишколе шоашта гуш дола вахар дар бераша каьхта тIа ЮтIадиллар», — дийцар тхога культуран цIагIа.

Къона халхарчаш хилар, багахбувцама денна юкье дакъа лоацаш

ГIазданаькъан Ахьмад

Багахбувцама цаI дола ди дездеш да тахан Россее, цига дакъа лоацаш ба ГалгIайчен Шолжа кхалерча Алхастера культуран ЦIен дешархой Хучбаранаькъан Амин, Щечой Мальвина. Цар таро хургья шоашта карагIдоалар гойта, ГалгIай къаман халхара хозал йовзийта.

«Вай викалаша, хоза а хеташ, дакъа лаьцар, багахбувцама цаI долча денна хетадаь цIай дIахьоча. Къаман гIирс тIабийха, шоашта эггара

хозагIа хеташ йола хореограф композици гойтаргья цар», — аьлар «Сердало» газетига Алхастера культуран ЦIен кулгалхочо, ГалгIайчен цIихезача болхлочо Боканаькъан Заретхана.

Хьалхадоаккх, цаI дола халкъа багахбувцама ди вай мехка хьалхара дездеш да. ХьалхагIа «Сердало» газето яздаь хиннача беса, российский календара тIа латташ дола профессиональни цIай вай дерригаш а тIахьехаш да, дIахойодача хана Россее халкъий багахбувцама тIехьале йоаржаяра.

Лазара духьала к'овсам лоаттабар

Батайнак'ан Хьава

Дукха ха яц, вай республике г'олла полиомиелит берашта д'аюха ца даржийтара нах т'ахьехаш бола болх д'абихьа.

Бакьда массаза а хилац из, д'абахьа безача боараме. Дукхаг'а хана берий дай-ноаной из хаттар беша доацаш хул. Цудухьа цахаддаш зем лоаттабу цу деша т'ехьа.

Кхаь беттагара итта шерага кхачалца ха яннча берашта маьхий тохаргда к'имарс бетта вурийтлаг'а денгара 30 денга кхачалца йолча хана.

«Из, вайна ма харра, ч'оаг'а унзара лазар да, в'алла дагадоацаш дола к'хы лазараш хьаьоаду цо. Ц'хьа Давла к'ахетамца вай мехка цу лазара духьала маха тохара йола таронаш кхоачам болаш я. Ноаношка из хоам д'акхачийта беа, вакцина ц'хьак'ха а тайпара дала зе дац, ца техача ярг'юлаш а яц, аьнна. Нагахьа санна из маха ца тохаш уж бусе, вай мехка из лазар д'адаржар кхерам болаш да», - аьлар унахциенон министра декхара ш кхоачашдеш йолча Антошканак'ан Заремас.

Лораша дай-ноаной т'ахьех, полиомиелита духьала маьхий тохара

Газданак'ан Ахьмад

Маг'албикерча ЦРБ кхетаче д'айихьар, из хетаяь яр полиомиелита духьала маьхий тохара. Вай республике из болх д'аболабаьб, ер бутт йистебаллаца д'ахьоргба из. Цунах дий-

цар лорий урхаллен кертерча лора Сампенак'ан Лилияс. Цо юха а из хьалдаьккхар, ший балха новк'юсташта, Маг'албик-Шаьбара, Маг'албика кхален Габдала, цига дак'ба лочаш хиннарашта.

«Вай мехка латташ долча законах, цу берий да е нана бок'ю йолаш да маьхий ца тохийта шоай берашта. Бак'да цар кхетаде деза полиомиелит - из унзара инфекци йола лазар да, цо керта чура хьоа х'алакбу, бераш дег' д'алелалуш хилац. Цунна

духьала де йиш яр ца! да, маха тохар», - аьлар Сампенак'ан Лилияс ше «Сердало» газетаца к'амаьл деш.

Гулбеннараша лаьрх'ар нахацара болх д'ахобаьхьа, царна хьалхадакк'ха, шоай берий унахциено лораяр цар кара долга.

Галама хетабаь болам

Султиганак'ан Йоак'ан

Вай к'амаан беркате Гадат хинна д'аэттад, Галама г'улакх лорадарах йола акцеш д'акхачьар. Укх наьк'а, Гажарий-Юртарча администрацен болхлой арабаьлар бакински оалача наьк'а йисте ц'енье.

«Иштта йола акцеш каст-кастта д'акхухьаш хилар ч'оаг'а беркате да. Наьк'аш ц'ена хила деза. Гаьна доацаш маьждиг а доалл ук'аза, цудухьа геттара ч'оаг'а лоарх'аме да ер моттигаш ц'ена лоаттаяр», - дийцар к'ахьегга арабаьннараша. Галама г'улакх лорадараша дехар ду бахархошка, оашош болх беча доазон т'а, лелача моттигашка нувхаш ма йоржае, яхаш! Бок'ьал а лораде Дала вайна хьаденна ер хоза Галам! Бусалба нах баха моттигаш ц'ена, беркате хила еза!

Карарча шера маьцхали бетта вайцига кхоалаг'а диализни центр хьаелларг'ья

Коазой Мадина

Галг'айче, карарча шера маьцхали бетта, кхоалаг'а диализни центр хьаелларг'ья. Керда оттаеш йолча центра мах ба 25 млн сом, из я «Байкальски лорий компане ООО филиал, йоах Галг'ай Республикан Пач-

чаьхьалкхен зарбан болх ле-лабераша.

Из лаьрх'х'а дола лорий новк'юстал д'акхоачаргда Маг'албика кхале бахача унахошта, х'ана аьлча из центр х'анз Маг'албике, Маяковски урамах номер 5 йолча моттиге, хург'ья болх беш», - йоах

хоамо.

Из бок'ьонцахьа бола кхаь ба Маг'албика кхален бахархошта, х'ана аьлча цо аттача боаккхаргба лорашкара дарба эшаш бола цар чоалхане вахара ник'ь, из новк'юстал доацаш уж баха йиш йолаш а бац. Моллаг'а дола лазар а аттачарех дац, х'аьта

из доацаш виса йиш йоацаш дола хьал, масала, гемодиализ, геттара а хала да. Х'ара шоллаг'а дийнахьа массехк километр из оттае баха безаш хилар ч'оаг'а латк'аш да унахошта. Хьалхадоакк'х, кердача центре лорий новк'юстал хург'да, мах боацаш.

ГалгІайчера дешархо «Са мохк-са Росси» яхача Ерригроссе яхье котъяьлар

ГІазданаькъан Ахьмад

Пхьилекъонгий-Юртарча № 2 йолча ишкола дешархо Іажанаькъан ПаьтІамат котъяьлар «Са мохк-са Росси» яхача Ерригроссе яхье. Дешархо хьалха яр «Іилмах дола берий фаьлгаш» яхача номинаце, цига яхьебанабар 13 шерга кхаччалца ха яьннараш.

Уж баькхабар Россе мас-сайолча миингашкара. «ЛаьрхІа йола, «Іилмах дола берий фаьлгаш» яха номинаци «Са мохк-са Росси» конкурса карарча шера из кхелла Ди дез-деш хиларах юкьеьккхар. Кезига хьалхагІа ховш хилар «Са истори. Са мехка Іилман тІехьале» яхача конкурсе цхьайтлагІча классе ягІа Ведажанаькъан Амина йолга», — аьлар «Сердало» газетага ГалгІайчен Іилман, дешара Министерстве.

Хьалхадоккх, «Са мохк-са Росси» яха проект керттерачарех я «Росси-тароний мохк» яхача даькъ тІа дІахьоча яхьашка. Из конкурс бахьан долаш шоашта карагІдоалар гойта таронаш я 14 шергара 35 шерга кхаччалца ха яьннача Россе бахархой.

ГІажарий-Юрта берий беш хьальеш латт

Коазой Мадина

Шолжа кхален ГІажарий-Юрта берий беш-ясли хьальеш латт, аьлар ГалгІай Республикан Пачахьалкхен зарбан болх лелабераша.

Гишлон Министерство даьча заказах, из хьальеш яр «ПМК № 7» ООО яха организаци я.

«Гишлон гІов деррига а кийча да. Тхов бІайха хургбола балхаш а йистедаьннад. Чура наІараш дІаоттаяь. Плитка тоха езаш дола балхаш а йистедаьхад», — йоах хоамо.

ХІанз укх сахьате, болхлой ГІишлон чура балхаш деш ба. Уж йистедаьнначул тІехьагІа, гонахьара доазув тоадергда.

Ахчанцара хьал Іомаду бахархошта

Султиганаькъан Йоакъап

ГалгІайче укх тІехьарча шера шка совбоалаш боагІа ахчанцара хьал дикагІа довзаш бола нах. Цунах дийцар гулламе, из хетабаь бар 2022 шера ГалгІайчен доазон тІа ахчанцара хьал довзаш хилар лак-

хдара хетабаьча балха, иштта цига дийцар 2023 шера керттера да аьнна белгалдаьча декхарех. Цига даькъа лоацаш хилар Шолжа-Шахьара экономика, финансай отдела кулгалхо Батиганаькъан Тайсам, аьлар «Сердало» газетага доалдеча даькъ тІарча админи-

страце.

«Кредиташ телача организацией викалаша яхачох социаль-но-экономически хьал дегІадар дувзаденна да ахчанцара болх дикагІа кхетабе безаш хиларца», — аьлар кхетачен доакъашхоша.

Карарча хана балха тоабан доакъашхой дІахо нахаца шоай ахчанцара хьал дикагІа Іомадара болх дІахьош ба. Цу балха чудоагІаш да наха дикагІа довзийтар ахча карта тІа гІолла е бера дІалуш доацача боараме леладара хьал миш-

Керда гойтам дІахьоргба вай республике

ГІазданаькъан Ахьмад

«ГалгІай Россе авиацие исторе» яха гойтам дІахьоргба, хьатІабоагІача бетта 12-ча дийнахьа вай республике. Россе тІема низашта хетадаь

долча денца бувзабенна ба из болх.

Мемориальни комплексе дІахьоча гойтаме бахархошта бовзаргба, Даьхен сигале лораеш лаьтта, деналах бизза

хинна гІалгІай кЪаман кЪонгаш. «Россе авиацие исторе баха бисаб вай сийдола кЪонгаш. Уж ба, тІема летчикаш хинна Оздой Ахьмада Мурад, КЪоастой Устархана Ширвани, Малсаганаькъан Татархана Ахь-

мад, иштта кхьбараш а. Гойтаме баьккарашта бовзаргба, цу сийдолча кЪонгаша хьабена чоалхане никъ, цар турпалча деноех дувцарга укхаз», — аьлар тхога гойтам кийчбераша.

ГалгIайчен берий кхерамзле лораю ажан хана

Султиганькъан Йоакъап

ГалгIай Республике гIолла йолча МЧС керттерча урхаллен хин моттигашка наьха кхерамзле лораяра йолча отдела инспектора Оздой Беслана, «Тоаркхо» яхача тохкама-кIалхарваккхара йолча отряда болхлоша, МагIалбика-Шахьара «Мехкдаьтто» яхача бераша салоIага лагере хьалхадаккхара болх дIабихьар, аьлар «Сердало» газетага ГалгIай Республике гIолла йолча Россе МЧС ГУ.

«Шоаш берашца къамаьл деш, цар белгалдир хи чу кхерамзлен бокъонаш лораяра езаш хилар, хиво Ювахьара бола кхерам нийсбеннабале хьалхарча арIагIа ха дезар фуд, лораш хьакхачалехь цу сага малагIа

новкъостал хила деза, сиха кIалхарвоакхаш йола служба хьаеха езаш хилар», — аьлар хьабайтача хоамо.

«Вай зIамигача бахархоста еррига бокъонаш хьалхар, кердадараш царна Юмадар, уж чоалханерча хьалашка ца нийсбалийтар, кхераме моттигаш юстарьяхар вайна эггара лоархIамегIа дар да», — аьлар Оздой Беслана.

Белгалдир, отделе бераш салоIаш долча моттигашка кхерамзленна Iалашо яра хьалхарча арIагIа терко лоаттау, аьнна.

Цу кхетаче, лагера хьехачашца цхьана хьабаша хьалхадаккхара болх дIабихьар, хоам тIабола дагалоаттама кьхаташ делар, цар таро хулийтаргья укхазара хьайцар диц ца далийта.

Беканькъан Тембота цIи дагалаьцар

Гаьгенаькъан Марина

«Беканькъан Тембот — гIалгIай поэзи хьакхоллаш лаяттар» яха гойтам дIабихьар Ньасаре. «Мемориальни комплексе дIахьош болча цу гойтаме баьжкарашта бовзаргба, воккхача йоазанхохо хьабена чоалхане никъ, гIалгIай литература хьаоттадеш цо хьийга къа. Сийрда лар шийна тIехьа йита дIавахача Беканькъан Тембота вахара никъ бовзийташ ба гойтам.

Из ва къаман абат хьакхоллаш лаяттар, гIалгIай меттала эггара хьалха байташ кхолла волавенна саг, ишколалка наьна мотт хьийха воккха хьехархо. Укх бетта 20-ча денга кхаччалца дIахьоргболча цу гойтаме ваха йиш йолаш ва моллагIа саг», — дийцар тхога цигарча болхлоша.

Укх шера 150 шу дуз; йоазанхо, журналист, хьехархо волаш; къахьийгача Беканькъан Тембота.

12 моттиге баха йиш я, Пушкина картага гIолла

ГIазданькъан Ахьмад

Культуран гIулакхаш йолча министерствон болхлоша бахархой тIахьех, Пушкина картага гIолла салоIаш ха дIаьхьа. Вай республикерча 12 моттиге

бахача аьттув ба бахархой, Пушкина картага гIолла.

«Эрсий драматический театре, паччахьалкхен драматический театре, берий театре, кагирхой театре, Хамхой Ахьмада цIерах

йолча филармоне, паччахьалкхен музей, мемориальни комплексе, Малсаганькъан Тухана цIерах йолча музей, «Россия» яхача кинотеатре, театра, кино гIулакхаш йолча моттиге, иштта, кхьийолча а моттигашка

кхача аьттув ба мехкахой Пушкина картага гIолла. Культура РФ яхача сайтага гIолла довза йиш я цунца дувзаденнараш», — дийцар тха газетага культуран гIулакхаш йолча министерствон болхлоша.

«Тхона книжкаш тIа корадаьр» яха проект дIайолаеннай ГалгIайче

Гаьгенаькъан Марина

«Тхона книжкаш тIа корадаьр» яха проект дIайолаеннай ГалгIайче. Из мехка бахархой, книжкаш дешара тIахьехаш я, аьлар «Сердало» газетага ГалгIайчен культуран

министерствон болхлоша.

«Проект вIашагIеллар я ГалгIай Республикан исбахьален искусствон Паччахьалкхен музей. Наьхатаро хургья наггахьа мара хьакхоачаш доаца книжкаш довза, гIалгIай къа-

ман культурах дола йоазош деша, уж гойтаргда музея болхлочо Олмазанькъан Лейлас. Программанийча болх го йиш я ИЗО музея сайта тIа, иштта «Ингушетия» НТРК «Культура» яхача программа гIолла», — аьлар министерстве.

Мужечара хьун хьал техкар

Султигананькъан Йоакъап

Мужечара хьун хьал тохкаш хилар цу гӀулакха бехктокхаме бола болхлой.

«ДӀабихьача баллах хоам баьб, Далама гӀулакх хьун хьал министерствон болхлошка. Хьун хьал тохкаш хиннараша тӀадиллар, эшаш йоаца гаьнаш, КӀотаргаш дӀахьакха, аьнна», — йоах тхога кхаьчача хоам. Цу мугӀарера болх дӀабихьача лерхӀ Оалкамарча, Галашкарча хьун боахамашка. Хьуннашта ханнахьа тӀахьожам лоаттабеш хилча, гаьнаш, лазараш доацаш, шоай яржа еззача тайпара дӀа-хьа ярж.

Шахьара куц тоадир зизашца

БӀарахой Муслим

Шахьара куц тоадеш, зизаш, зӀамага гаьнаш дӀайогӀа арабоал хӀара шера болхлой. БӀаьстан хана из болх дӀаболабича, ахкан деношка, геттара хозача зизашца тоаьле хул Наьсаре.

«Шахьаре дӀадегӀад 50 эзар совгӀа зиза. Бархатцаш, петуньеш, колеусаьш, иштта кхы а дукха зизаш дӀадегӀа, царна тӀехьа доал деш ба болхлой. ЦӀхьайолча моттигашка, цкъа дӀадегӀача, хӀара шера шоаш хьахулаш дола зизаш дӀадегӀад болхлоша», — дийцар шахьара мэре

Хьона хой харбаз харжа?

Мерза хиларал совгӀа, дарбане а болча кхачан хам баь варгвац

Кхузанаькъан Софийя

Харц хургдац, дуккхача наха ахкан ха, духхьал харбазача сатувсаьш, денош дагардеш лораю аьлча. Харбаз ца езаьш, саг вӀалла хила йиш а йий.

Бера, воккхачунна, кьоначунна боча долаш даар хиннад из массайолча ханаьшка, масе моттигашка. Бакьда теркал де дезаш дукха хӀамаш да харбазача безам бараша. Геттара чӀоагӀа цунца чам болча наха, кхы ле ца луш, кхоачаш бӀаьсти дӀаьйний алаьхь, гучаьнна харбазаш йию, хӀаьта, лораша, ахкан денош хьаьт-тад алаьле йохка араьяха харбазаш ма яа йоах. Харбаз а, хӀара хӀама санна, кхача Дала отгӀаьший ха йолаш я.

Наьха могошала уйла еш боацача, цӀхьаболча харбазий кхаш леладераша, ханал хьалха уж кхачийга гӀерташ, боарамал тӀехабале, геттара дукха нитраташ етт царех. Цунга хьежжа, ха йоацача хана араьнна харбаз ма эца йоах вайга. Харбаз майрра яа йиш йола ха лоархӀ, ахка юкьекхоачаш йола ха. Хийла нийслу, итт кийла

хиллал йола харбаз ийца чуена ЮайоатгӀайича, кхачанза, чам боацаш йолаш. Цу мерзача дарга догьэтта, виззалца юаргьакх аз ер, аьнна, кийчвенна Юхайначун чам боабеш, сурт хул цох. Мишта харжа еза харбаз? Итт кийлал йоккхагӀа йола харбаз ца ийцача дикагӀа да, йоах харбазача гӀулакх дика доьзачар. Шелг техача, цхьа тӀера, кьора Имад йола харбаз кхаьча йоацарех я.

БоагӀача боараме кхаьча йолча харбазача чӀор, баьде — баьцара йолаш, сомал долаш хул. Кхаьча харбаз, мӀара хьекха тӀера чӀормаяккха атта дац. Харбаз тӀера ах баьде-баьцара, ах сийрда яле, из дика кхачанза йолга теркалде деза. Харбазий вахар довзараша йоах, дика кхаьчача харбазача, маьлха кӀалха кхачаш лаьтта алларах хьахинна лажагӀа кӀаьд балла беза. ХӀаьта, из кӀаьд сийрда-лажагӀа боацаш, баьде бале, харбаз мерза ца хилар лоархӀ. Пхе кийлага ра итт кийлага кхоачаш йола харбаз мара ма эца, йоах. Кхы йоккхагӀаь ца ийцача дикагӀа да. Хи чу Ючуйиллача, кхаьча харбаз, кхачанза йолчунга хье-

жача, ЮкӀалха гӀоргьаьц, хинлакхе лелаш хул. Ший йоккха хиларга хьежжа доацаш, харбаз яйга хилар, из хьоггехьа кхачар тӀехданна, юкьера хий дӀадаьннилга да.

Харбазаш гергеи йӀаьхеи хул. Эцаш хилча, герга харбаз харжар дикагӀа, тешагӀа да. Дика толайича, чура «кьарскьарс» хьахозаш хул мерза харбаз. Цу мерзача кхачах боаллача пайдах деша эттача, из геттара беркате, дегӀа дарбане даар да. Хьалйизза витаминаш йоакхаш ба, Дала вайна кхелла из хоза кхача. Геттара чӀоагӀа дувц лораша, кьаьстга дийхки, жамараша эшаш мел йоацача хӀамаех ценду цо, холестерин

лохью, яхаш. ЦӀийоацар яхача, халача лазара духьале еш йола, дукха хӀамаш йоакх харбазача, бӀаргса эша ца далийтара а гӀо ду цо, йоах лораша. ХӀаьта атеросклероз, артрит, подагра яха лазараш долаш, сима чу кхерий долча, дийхк лазача, геттара текха болча нахага, оашош деча дарбан юкьехьо, йоах, харбаз. Каст-кастга маьлхара хулча наха, дӀаьллалца харбаз юь, дегӀа хьал дика тоалургда. Мерза хиларал совгӀа, дарбане а болча кхачанга хӀама кхоачаргдац! Дала вайх баь кьаьхетам ба из! Юмале харбаз харжа. МоллагӀа дале а, Дала шийна кьоастаьйча хана кхаьча хӀама дика да.

Хьун боахама гӀулакх тоадеш латт

Коазой Мадина

Хьун боахама хьал тоадеш, шоай болх дӀахьош ба хьун гӀулакх лорадераш. Шолжа кхален моттигашка уллача хьунашка, 13 эзар совгӀа га дӀаегӀай таханарча дийнахьа. 5,0 гектар йолча цу дозон тӀа дӀабихьача балхо, шера бе безаш бола болх йистебаьккхарех я, аьнна, цу даькь тӀара шоай гӀулакх дика дӀадиьхача 13 субъекта юкьедихьад вай.

«Шолжа кхален хьун моттигашка дӀабихьа болх, Дала аьннадале, беркате хургба. Хьу дика яржаргьа, цул совгӀа, нокхарашта дика модз гулде моттиг а я. «Лорая хьунаш», «Экологи» яхача федеральни программашка гӀолла дӀахьош ба из беркате болх.

«ГОРЯЧАЯ ЛИНИЯ» ПРАВИТЕЛЬСТВА РИ ПО ПРОТИВОДЕЙСТВИЮ КОРРУПЦИИ +7 (8734) 55-11-57, ЕДИНЬИЙ ТЕЛЕФОН СЛУЖБЫ СПАСЕНИЯ 112

СЕРДАЛО

Учредители:
Правительство
Республики Ингушетия и
ГАУ «Общенациональная
газета «Сердало»

Главный редактор:
Курскиева Х.А.

Адрес Правительства РИ:
360001, г. Магас,
пр. И. Зязикова, 12.

Адрес редакции и издателя:
Республика Ингушетия,
386101, г. Назрань,
Тер. Центральный округ
пр. И.Базоркина, 60.
Тел.: 8 (8734) 77-11-84
Бухгалтерия: 8 (8734) 77-10-85.

Газета зарегистрирована
Управлением Росохранкультуры
по ЮФО.
Рег. номер ПИ № ФС 10-6526
от 5 марта 2007 г.

E-mail: serdalo@yandex.ru
Сайт газеты: serdalo.ru.

Набор и верстка произведены в
компьютерном центре редакции
газеты «Сердало».

Время подписания номера
по графику в печать:
19 июля 2023 г.
Фактически 17:20.

Точка зрения авторов может не
совпадать с позицией редакции.
При перепечатке
ссылка на газету обязательна.
Письма, рукописи, фотографии,
рисунки не рецензируются и не
возвращаются.
Свободная цена

Газета отпечатана в издательстве
«Южный регион»,
с готовых диалитивов
Адрес: 357600, Ставропольский край,
г. Ессентуки, ул. Никольская, 5.
Заказ № 1435 Тираж: 2000 экз.

ГалгІайчен боксёраш Ерригроссе яхъашка котбаьлар

Гаьгенаькъан Мартина

ГалгІайчера къона боксёраш котбаьлар, Ерригроссе боксах йолча яхъашка. Уж хетаяьяр лётчика-космонафта Севастьянов Виталена, аьлар «Сердало» газетага ГалгІай Республикан бокса федерацие болхлоша.

«11-ча денгара 16-ча денга кхаччалца, Кимарса бетта Сочи «Лесное» яхача спортивни майдан тІа 13 дозалах йола яхъаш дІайихьар. Цига ГалгІайчен спортсменаша борза майдилгаш яьхар, Пазгиренаькъан Ислама (92 кг), Хьашананькъан Галаудина (95 кг). Боксёраша кийчо яьяр Ерригроссийски яхъашка дакъа лацара. Уж кийчбаьраш бар Леймой Мухьмад, Бекананькъан Ийса, Балай Мурад», — йоах хоамо.

Наьсарен бахархой вахара таронаш теркальеш

Батайнаькъан Хьава

Ше вахача даькъ тІара лерттІа вахара хьал доьзаш, дІатІадихьа хаттар кхоачашдара кийча волаш кулгалхо хилар, цІоагІа лоархІае да. МоллагІа йолча фусаме дика фусамда хилара нийсса хетт из. Цудухьа Наьсарен шахьара кулгалхоша шоаш хьакьоастаяьча хана тІаэц бахархой, цар хаттараш кхоачашдара. Укх наькъа а иштта кхайкарал дир бахархошка.

Хьамсара Наьсарен бахархой!

Наьсарен-Шахьара кулгалхохо Йовлой Урусхана кулгал а деш, нах тІаэцаргба аьннача хана, — йоах хоамо.

2023 шерс Кимарса бетта тькъаь дийлагІа дийнахьа пхийтта сахьат даьлча денз барайтта сахьат даллалца, Наьсарерча администраце гІишлон чу нах тІаэцаргба.

Нагахьа санна геттара сиха хьатІада дезаш хаттар дале, цун гІончашка гІолла из дІадала таро я, балха кІир истедалалехь.

ОБЪЯВЛЕНИЕ

Утерянный аттестат Б №2374898, выданный СОШ №1 с.п. Экажево в 2004 г. на имя Акталиева Хаважа Багаудиновича, считать недействительным.

ГалгІайчен спортсменаш котбаьлар

Гаьгенаькъан Мартина

«Грэпплинг» ГалгІайчен спортсменаш дикача толамышца гойтар ГалгІайчен Республика «Грэпплинг», «Грэпплинг Ги» СКФО хьалхле йоаккхача, аьлар «Сердало» газетага ГалгІай Республикан спортивни латара федерацие зарбан болх лелабераша. Эггара цІоагІагІа сатийса спортив-

ни яхъаш Кьилбаседа Кавказе дІайихьар Кимарса бетта 12-16-ча деношка, Селий Республикан Хасав-Юрта.

Дошув даьккхар Оздой Ислама (42 кг), Мухлой Мухьмад-Амина (90 кг), Ибрагимовлар Абабукара (85 кг). Иштта Зангенаькъан Ахьмад-Шаха (58 кг), Пазгиренаькъан Вахас (35 кг) дотув даьккхар. ДІахо,

ГалгІайченна борза майдилгаш ера шийтта спортсмена: Ибрагимовлар Абабукара (85 кг), Іалбакананькъан Мансура (54 кг), Цечой ІадрахІима (63 кг), Чакаевлар Мовсара (62 кг), Муцолгананькъан ИсмаІала (84 кг), Ганананькъан Мухьмад-Амина (34 кг), ПхьаргІолгананькъан Хьадиса (42 кг), Пазгиренаькъан Мухьмада (47 кг), Цечой Адама (53 кг).

Цу яхъашка даькъалаьца спортсменаш кийчбаь тренераш бар Хазананькъан Назир, Магомадовлар Имран, Хьоашанананькъан Илез. Цига яьккхача коталон таро хулийтаргьа Россе хьалхлене дакъа лаца. Из дІахьоргьа маьцхали бетта 27-ча денгара тов бетта цхьоалагІа денга кхаччалца, Суздаль яхача шахьаре», — йоах хоамо.

ГалгІайчен наьк де ховш бола кагирхой, «Іарамхе» кийчон болх дІахьош ба

Гаьгенаькъан Мартина

ГалгІайчен наьк де ховш бола кагирхой «Чайка» яхача наьк дара йолча бассейне тренировкаш дІахьош ба, из я «Іарамхи» яхача курортни лагере, аьлар «Сердало» газета-

га ГалгІай Республикан спорта министерстве.

Уж заньтеш дІахьу ГалгІайчен наьк дара йолча Федерацие хьалхадаккхарах, Малсагананькъан Іамархана кулгал а деш, Кимарса бетта ялхлагІа

денгара тькъоалагІа денга кхаччалца. Наьк де Юмабер я Богомазова Елена. Иштта цу юкье дакъа лоацаш ба кхьбола спорта говзанчаш. Уж баьккаб Россе культурни столицера Санкт-Петербурге», - аьлар ГалгІай Республикан спорта министер-

стве. Белгалдаккха дезаш да, «Чайка» яхача наьк дара бола «Іарамхи» база бассейн спортсменашта массе оагІорахьа мегаш ба, аьнна, хІана аьлча курорте эшаш мел йола моттиг а техника а я цига.